

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko E. S.A. (dawniej O. Spółka Akcyjna) w W.
o sprostowanie dokumentu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 19 maja 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 17 stycznia 2025 r., sygn. akt XXI Pa 140/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda J. P. na rzecz pozwanej E. S.A. w W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami z art. 98 § 1¹ Kodeksu postępowania cywilnego tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa J. P. przeciwko O. Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o sprostowanie dokumentu wyrokiem z dnia 17 stycznia 2025 r. oddalił apelację J. P. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2024 r. o oddalającego powództwo w całości.

W skardze kasacyjnej, wywiedzionej od powyższego orzeczenia, powód podniósł zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść

rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie: art. 189 k.p.c. przez jego niezastosowanie i oddalenie apelacji, jak i wcześniej powództwa w całości oraz uznanie, że powód nie posiada interesu prawnego w wytoczeniu powództwa w sytuacji, gdy powód posiada interes prawny w dochodzeniu niniejszego roszczenia, ponieważ nie może osiągnąć roszczenia na innej drodze.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, na podstawy wymienione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., a to wobec zaistniałej w sprawie konieczności rozważenia istotnych zagadnień prawnych i wobec oczywistej zasadności, a mianowicie ustalenia istoty interesu prawnego pracownika do sprostowania zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Argumentując zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód wskazał, że istnieje konieczność rozpatrzenia naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 89 k.p.c. (powinno być 189 k.p.c.) polegającego na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że powód nie posiada interesu prawnego do wystąpienia z powództwem w niniejszej sprawie. Niewątpliwie przez błędnie wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 października 2003 r. nastąpiło naruszenie praw powoda, co w ocenie skarżącego stanowi podstawę interesu prawnego powoda. Według skarżącego nie można pogodzić się z tym, że interes prawny powoda jest wyłącznie powiązany ze sprawą o przyznanie świadczenia z ubezpieczenia społecznego. W obrocie prawnym nie powinien znajdować się dokument taki jak zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 października 2003 r., który to dokument jest nieprawidłowy. W sprawie występuje więc istotne zagadnienie prawne w zakresie tego, co jest podstawą interesu prawnego pracownika do występowania z żądaniem sprostowania zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu i czy pracownik może wystąpić z takim żądaniem samoistnie bez żądania w sprawie o świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

W związku z podniesionym zarzutem powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie znajdując podstaw do podzielenia argumentów skarżącego, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). W ocenie Sądu Najwyższego przesłanka ta w istocie nie występuje.

Zagadnienie prawne, uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny – tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu, 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą – tak, aby udzielenie odpowiedzi na postawione pytanie ułatwiło sądowi odwoławczemu podjęcie decyzji jurysdykcyjnej co do istoty sprawy, 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście poważne wątpliwości, ze względu na użycie przez ustawodawcę przymiotnika kwalifikującego „istotne”. W sprawie nie występuje więc istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jeżeli ocena sformułowanego przez skarżącego problemu jest jednoznaczna (postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 grudnia 2007 r., I PK 220/07, LEX nr

864044: 10 stycznia 2014 r., III UK 59/13, LEX nr 1648611; 31 stycznia 2018 r., II UK 147/17, LEX nr 3373309; 27 marca 2025 r., III USK 403/24, LEX nr 3853564; 9 grudnia 2025 r., II USK 66/25, LEX nr 3974728). Ponadto, nie można uznać, aby w sprawie występowało zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej przedstawianej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; 29 sierpnia 2025 r., I CSK 1937/24, LEX nr 3922096).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie spełniają wymienionych wyżej kryteriów, gdyż kwestie w nich ujęte zostały już wielokrotnie i jednolicie rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy, co jasno wynika z licznych orzeczeń tego Sądu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 lutego 2005 r., II PZP 1/05 (OSNP 2005 nr 10, poz. 138), w sprawie o sprostowanie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu droga sądowa jest dopuszczalna, a do rozpoznania takiej sprawy właściwy rzeczowo jest sąd rejonowy - sąd pracy (por. zob. też M. Wujczyk, M. Wujczyk, 5.1. Ratione materiae jurisdiction in labour law matters (w:) K. W. Baran, J. Czerniak-Swędzioł, D. Książek, M. Wujczyk, Labour law disputes in Polish legal system, Warszawa 2017). W uzasadnieniu tej uchwały trafnie wskazano, że dopuszczalność drogi sądowej dla dochodzenia roszczenia o sprostowanie takiego dokumentu, a nawet o zobowiązanie pracodawcy do wydania zaświadczenia o określonej treści, nie oznacza merytorycznej zasadności takich żądań. O ile bowiem wydanie zaświadczenia jest obowiązkiem pracodawcy, a jego niewydanie może rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą, o tyle przy żądaniu sprostowania takiego dokumentu, w istocie pracownik ubiega się o ustalenie treści dokumentu, a więc wytacza powództwo w trybie art. 189 k.p.c., a to ostatnie zaś może być merytorycznie nieuzasadnione, jeśli pracownik nie wykaże istnienia interesu prawnego w wytoczeniu takiego powództwa. W sytuacji, gdy pracownik domaga się sprostowania zaświadczenia o zarobkach wystawionego na druku Rp-7, podstawą jego żądania jest więc art. 189 k.p.c., a nie art. 125 § 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach (por. wyroki Sądu Najwyższego z: dnia 20 sierpnia 2001 r., I

PKN 594/00, OSNP 2003, nr 16, poz. 375; z 25 kwietnia 2024 r., I PSKP 1/23, LEX nr 3708944).

Roszczenie o "sprostowanie" (zmianę, uzupełnienie) zaświadczenia o zarobkach wydanego przez pracodawcę na podstawie art. 125 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest bowiem żądaniem ustalenia wysokości wypłaconego wynagrodzenia (art. 189 k.p.c., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007 r., I UK 321/06, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 171, s. 497; B. Czech (w:) A. Marciniak (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–205, Warszawa 2019, art. 189).

Przepis art. 189 k.p.c. wprowadza istnienie interesu prawnego jako materialnoprawnej podstawy zasadności powództwa o ustalenie. Powództwo o ustalenie zmierza do usunięcia stanu niepewności w łączącym strony stosunku prawnym. Nie może ono służyć uzyskaniu dowodów niezbędnych do realizacji konkretnych roszczeń bądź ustaleniu stanu prawnego dla takiej realizacji. Dlatego powszechnie przyjmuje się, że nie istnieje interes prawny w ustaleniu, jeżeli możliwa jest realizacja konkretnego roszczenia wynikającego z łączącego strony stosunku prawnego (por. uchwałę z 17 czerwca 1987 r., III PZP 19/87, OSNCP 1988 z. 10, poz. 132; wyroki z: 1 grudnia 1983 r., I PRN 189/83, OSNCP 1984 z. 7, poz. 121; 11 października 1985 r., II CR 302/85, OSNCP 1986, z. 10, poz. 155; 14 września 1998 r., I PKN 334/98, OSNP 1999, nr 20, poz. 646; 16 marca 2021 r., II PSK 45/21, Legalis nr 2555561). Wówczas bowiem stan niepewności w zakresie łączącego strony stosunku prawnego może być usunięty przez realizację konkretnego roszczenia w powództwie o świadczenie. Konieczne jest jednak, aby możliwość realizacji takiego roszczenia wyczerpywała w całości interes prawny w ustaleniu. Takiego wyczerpania interesu prawnego z reguły nie ma w sytuacji, gdy ustalenie istnienia stosunku prawnego ma usunąć stan niepewności na przyszłość względem różnych roszczeń, które mogą być realizowane, a jeszcze nie są określone (skonkretyzowane, wymagalne). Dlatego w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się istnienie interesu prawnego w takich sytuacjach (por. np. uchwały z 11 maja 1994 r., II PZP 1/94, OSNAPIUS 1994, nr 6, poz. 96; 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69, OSNCP 1970, z. 12, poz. 217). Pracownik nie ma interesu prawnego w

wytoczeniu powództwa przeciwko byłemu pracodawcy o ustalenie, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w celu ubiegania się o emeryturę w obniżonym wieku (art. 189 k.p.c.; wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I PK 229/17, OSNP 2019, nr 9, poz. 107, s. 31; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2021 r., II PSK 45/21, LEX nr 3158157).

W przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (zob. m.in. także wyrok Sądu Najwyższego z 1 kwietnia 2004 r., II CK 125/03, OSP 2005/2, poz. 23; uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1993 r., III CZP 171/93, OSNCP 1994, nr 7–8, poz. 149, i uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 25 stycznia 1995 r., III CZP 179/94, OSNC 1995, nr 5, poz. 76).

Przedstawione przez skarżącego wątpliwości, ujęte jako „istotne zagadnienia prawne” w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostały rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy we wcześniejszych orzeczeniach. Sformułowane przez skarżącego problemy, nazwane „zagadnieniami prawnymi”, nie spełniają zatem wymienionych wyżej kryteriów, były bowiem wielokrotnie i jednolicie rozstrzygane przez Sąd Najwyższy i nie wykazano, że zachodzi rozbieżność w orzecznictwie.

Nie można uznać, też, aby rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji naruszało art. 189 k.p.c. uzasadniający oczywistą zasadność wniesionej skargi. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, rozumianego jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi

(postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638; 25 marca 2026 r., I CSK 3353/25, LEX nr 4038174).

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego, lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przy czym przyjmuje się, że skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, iż oczekiwane rozstrzygnięcie wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w których następstwie ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania o przysługiwaniu powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszenia w przyszłości jego praw (wyroki Sądu Najwyższego z: 15 marca 2002 r., II CKN 919/99, LEX nr 54376; 10 maja 2023 r., II CSKP 1121/22, LEX nr 3570742). Powód, nie wykazał interesu prawnego w dochodzonym świadczeniu.

Wskazane przez skarżącego zagadnienie prawne było przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego i to w wielu orzeczeniach, a wyrażone w tym zakresie poglądy są jednolite. Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z przyjętą linią orzeczniczą, uznając, że powód nie wykazał istnienia interesu prawnego.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 1 w związku z § 20 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2026 r., poz. 118).

(J.K.)

[r.g.]